

УКАЗАНИЯ
ЗА ОБРАЗУВАНЕ НА ЦЕНИТЕ ПРИ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА
ЕНЕРГИЯ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА МЕТОД НА РЕГУЛИРАНЕ „НОРМА НА
ВЪЗВРЪЩАЕМОСТ НА КАПИТАЛА”

ГЛАВА ПЪРВА

Общи положения

1. С тези указания се определя начинът за образуване на цените при производство на електрическа енергия от атомната електроцентрала, термичните централи и водноелектрическите централи (ВЕЦ) с инсталирана мощност над 10 МВт. С указанията се определят видът, формата и съдържанието на информацията, необходима за ценообразуването, която производителят на електрическа енергия задължително представя при подаване на заявлението за цени.
2. Основните общи изисквания за образуването на цените и техните корекции във връзка с прилагането на метода на регулиране „Норма на възвръщаемост на капитала” са регламентирани в Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия (Наредбата).
3. Цените на електропроизводствените дружества се регулират чрез метода „Норма на възвръщаемост на капитала“, като комисията утвърждава необходимите годишни приходи в съответствие с чл. 4, ал. 1, т. 1 от Наредбата.
4. Заявлението за утвърждаване на необходимите годишни приходи, респективно цени съдържа данни за базисната година, прогнозна информация за ценовия период (не по-кратък от една година), в т.ч. постоянни и променливи разходи за производство на електрическа енергия, количества разполагаемост и енергия за осъществяване на лицензионната дейност.
5. Неразделна част от заявленията за цени са приложенията с таблици, които съдържат минималните изисквания на комисията, относно предоставяната информация. Дружествата могат да представят информация извън тези таблици, но не могат да заличават редове или колони от тях.
6. Информацията във връзка с образуването на цените се представя в справки по утвърдени от комисията образци, които са изготвени в съответствие с настоящите указания, както следва:
  - Справка № 1 „Технически показатели в производството”;
  - Справка № 1А – „Горива”;
  - Справка № 1В – „Сключени договори (анекси) и графици за доставка на основно гориво по доставчици и сключени договори (анекси)”;
  - Справка №2 – „Разходи за производство на електроенергия”;
  - Справка №3 – „Определяне на регулаторната база на активите за производство на електроенергия”;
  - Справка №4 – „Капиталова структура и данъчни задължения”;
  - Справка №5 – „Технико-икономически показатели в производството на електроенергия”;
7. Справките трябва да бъдат подписани от лице с представителна власт и главен счетоводител и да бъдат подпечатани с печата на дружеството. Информацията се представя задължително на хартиен и магнитен носител.

8. По искане на комисията или при необходимост за допълнителна обосновка енергийното дружество представя към заявлението допълнителна писмена информация относно ценообразуващите елементи. Формата за представяне на допълнителната информация е на хартиен и магнитен носител.

ГЛАВА ВТОРА

ЦЕНООБРАЗУВАЩИ ЕЛЕМЕНТИ НА ЦЕНИТЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

Раздел I

Технически показатели в производството

9. Електропроизводствените дружества представят информация за фактическите отчетни и за прогнозните показатели на работа на централата, както и обосновка за значими изменения на технико-икономическите показатели спрямо отчетните данни за базисната година. Отчитането на фактическите показатели трябва да се извършва въз основа на горивния, топлинния и електрическият баланс. Показателите на отделните агрегати и обобщените показатели следва да бъдат получени от данните от денонощните сведения на централата. Производните показатели, относителните и специфични величини се изчисляват по формули, заложи в таблиците, които са неразделна част от Указанията.

9.1. При изчисляване на прогнозната цена на тон натурално гориво и съответната му калоричност е необходимо да бъдат отчетени складовите наличности и договорените и прогнозните количества за доставка.

10. Представя се информация за договорените и общо прогнозните количества нетна електрическа енергия и разполагаемост на предоставената мощност по шестмесечия. Сумата от предоставена почасова мощност включва всичките часове в разполагаемост, вкл. и студен резерв.

10.1. Представят се договорите и/или приложенията към договорите за продажба на нетните количества електрическа енергия, относно годишната и помесечна разполагаемост на активна мощност за съответната прогнозна година и помесечната годишна производствена програма за същата.

10.2. Предоставя се информация за видовете горива по доставчици и сключени договори, прогнозните количества горива и среднопретеглената прогнозна цена на горивото.

10.3. Към заявлението се представят заверени копия от сключените договори и анекси и графици за доставка на основно гориво по доставчици за съответния ценови период.

10.4. При поискване от страна на комисията се представят копия от фактурите за извършените плащания за доставките по договорите/анексите, сертификатите за качество на доставките, както и обобщена справка на доставките със средно претеглените калоричност, цена и обща стойност на доставеното гориво.

Раздел II

Разходи за производство на електрическа енергия

11. Енергийното предприятие представя подробна информация за годишните разходи съгласно изискванията на чл.11 от Наредбата за регулиране на цените на електрическа енергия.

12. Електропроизводствените дружества представят информация за отчетните и прогнозните годишни разходи, които са пряко свързани с дейността по лицензията. Отделно се посочват и разходите за нерегулирани дейности.

13. Годишните разходи се разделят в две основни групи: условно-постоянни разходи и променливи разходи, според връзката им с производството на електрическа енергия, като в тези две групи разходите са класифицирани и по икономически елементи.

14. Условно – постоянните разходи се прогнозира за едногодишен период и включват пет основни подгрупи: разходи за заплати, разходи свързани с осигурителното законодателство, разходи за амортизации, разходи за ремонти и разходи пряко свързани с лицензионната дейност.

15. Разходите за ремонт включват сумата на текущите разходи, без разходи, които увеличават стойността на активите. Разходите за ремонт не са елемент от останалите видове разходи.

16. Годишните разходи не включват финансови, извънредни разходи, разходи за данък върху печалбата, разходи за бъдещи периоди, които са част от отчета за доходите, разходите за загуби от обезценки, текущи разходи за начислени провизии по смисъла чл.38 и чл.39 от ЗКПО, текущи разходи или задължения за намаляване на отчетната стойност на стоково-материалните запаси, санкции и/или глоби, наложени от държавни органи или от комисията, лихви за забавяне, неустойки и други плащания, свързани с неизпълнение по сключени договори, разходи за дарение и неизползвани отпуски, разходите по чл. 204 на ЗКПО, както и разходите за начислен данък върху тях по чл.216 от ЗКПО.

17. Към предложението за утвърждаване на цени енергийното предприятие представя подробна писмена обосновка за начина на прогнозиране на разходите. Електропроизводствените дружества представят детайлно всички други разходи, които са пряко свързани с дейността по лицензията и не са описани в справките към Указанията.

18. Енергийните предприятия представят информация за разходите, свързани с нерегулирана дейност по вид и стойност.

19. Променливите разходи при производство на електрическа енергия представляват функция на съответните прогнозни количества електрическа енергия, признатите разходни норми, икономически обоснована цена на горивата, както и другите видове променливи разходи като консумативи, такси водоползване, разходите за закупуване на емисии въглероден диоксид, в съответствие с изискванията на нормативните разпоредби, в сила 1.01.2013 г. и др.

Раздел III

Регулаторната база на активите за производство на електроенергия

20. Регулаторната база на активите е базата за определяне на възвръщаемостта на капитала за дейността производство на електрическа енергия. Регулаторната база на активите се изчислява в съответствие с чл. 14 на Наредбата по следната формула:

$$РБА = А - \Phi - А_m + ОК \quad (3)$$

където:

- РБА* - регулаторната база на активите, хил.лв.;
- А* - призната стойност на активите, които се използват и имат полезен живот, хил.лв.;
- Φ* - стойност на активите, които са придобити по безвъзмеден начин, хил.лв.;
- А_м* - амортизацията, определена за регулаторни цели за периода на използване на активите за извършване на лицензионната дейност, хил.лв.;
- ОК* - необходим оборотен капитал, хил.лв.;

21. Призната стойност на активите (*А*) е признатата от комисията отчетна стойност на активите към края на базисната година, които се използват и са свързани пряко с дейността по лицензията. За регулаторния период признатата стойност на активите не включва преценка на дълготрайни (нетекучи) активи, извършена съгласно Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансова отчетност, извършена по време на предходния регулаторен период.

22. В признатата стойност на дълготрайните (нетекучи) активи (*А*) не се включват:

- а) разходи за придобиване на активи, под формата на незавършено строителство;
- б) активи, отчетени по силата на договор за финансов лизинг, ако не са свързани с пряката лицензионна дейност;
- в) активи, несвързани с лицензионната дейност (в т.ч. почивни станции други социални обекти) и/или отдадени под наем, консервирани, изведени от експлоатация и др.;
- г) активи, придобити чрез финансиране или по безвъзмеден начин, в т.ч. по грантови схеми, дарения, помощи, от потребители и др.;
- д) стойността на активи, придобити през предходния регулаторен период, надвишаваща пазарните нива за подобни или аналогични активи;
- е) активи, които имат остатъчна стойност и предстои да бъдат изведени от експлоатация през съответната година на регулаторния период.

23. Амортизацията на активите (*А_м*), определена за регулаторни цели се изчислява чрез прилагане на линеен метод. Полезният живот на активите се определя и обосновава от дружеството на основата на полезния технически и икономически живот на активите.

24. Оборотен капитал – е част от РБА и се изчислява като необходимата средногодишна капиталова сума, използвана в процеса на финансиране на дейността на дружеството.

24.1. Оборотният капитал се изчислява на основата на т.нар. „Нетен цикъл на оборотния капитал (НЦОК)”, на база дните, за които дружеството възвръща изразходваните парични средства за производство на електрическа енергия чрез получаването на съответните постъпления.

24.2 ОК за регулаторни цели се определя като утвърдена от комисията част от годишните парични разходи за лицензионната дейност.

24.3. Дружеството изчислява и обосновава предложената за одобрение част от паричните разходи на основата на съпоставянето на нетния оборотен цикъл на производителя за последната отчетна година преди подаването на заявлението или за по-дълъг отчетен период и дните на календарната година.

24.4 Елементите, формиращи ОК, са: нетни приходи от продажби на електрическа енергия с отложено плащане, парични разходи за дейността, вземания от клиенти и доставчици (не се включват несъбираемите вземания), материални запаси и задължения към доставчици и клиенти отнасящи се за регулираните дейности в съответствие с годишните финансови отчети на производителя.

24.1.1. Нетният цикъл на оборотния капитал се определя в дни, по следната формула:

$$НЦОК = \left(\frac{СВК + СМЗ - СЗД}{НПП_n} \right) * 360, \text{ дни}$$

където:

СВК – признатата средногодишна величина на вземанията от клиенти и доставчици, представляваща средноаритметичната стойност на началното и крайното салдо на вземанията от клиенти и доставчици, към началото и към края на базовата година, в хил.лв.;

СМЗ – признатата средногодишна величина на материалните запаси, представляваща средноаритметичната стойност на началното и крайното салдо на материалните запаси, към началото и края на базовата година, в хил.лв.;

СЗД - признатата средногодишна величина на задълженията към доставчици и клиенти, представляваща средноаритметичната стойност на началното и крайното салдо на задълженията към доставчици и клиенти, към началото и края на базовата година, в хил.лв.;

НПП_n – нетни приходи от продажби на дружеството за базовата година, в хил.лв.

24.1.2. НОК за дейността производство на електрическа енергия се изчислява по формулата:

$$НОК = \left(\frac{ГПР_{\text{производство}} * НЦОК}{360} \right), \text{ хил.лв.}$$

където:

ГПР_{производство} – признатите годишни парични разходи за производство на електрическа енергия, в хил.лв.

24.1.3. Годишните парични разходи (**ГПР**) се изчисляват на основата на утвърдените признати разходи, намалени с разходите за амортизации на дружеството в съответствие със следната формула:

$$ГПР = ПГР_{\text{производство}} - P_{\text{АМ производство}}, \text{ хил.лв.}$$

където:

ПГР_{производство} - признатите годишни разходи за производство на електрическа енергия, в хил.лв.

P_{Ам} - годишните разходи за амортизации на активите, използвани за производство на електрическа енергия от дружеството, които за регулаторни цели се изчисляват чрез прилагане на линеен метод. Полезният живот на активите се определя и обосновава от дружеството на основата на техническия и икономически живот на активите.

24.2. В случай, че дружеството не представи информация по предходната точка или Комисията приеме направеното проучване за необходимата стойност на оборотния капитал по т. 24.1 за необосновано, оборотният капитал се определя като не по-висока

стойност от 1/8 от утвърдените годишни оперативни парични разходи за лицензионната дейност, като не се включват разходи за амортизации.

Раздел IV

Норма на възвращаемост на капитала

25. Нормата на възвръщаемост на капитала е равна на средно претеглената цена на капитала (СПЦК). СПЦК е определената от комисията норма на възвръщаемост на собствения капитал и норма на възвръщаемост на привлечения капитал на дружеството, претеглена според дела на всеки от тези източници на финансиране в утвърдената от комисията целева капиталова структура. Нормата на възвращаемост на капитала се определя за целия капитал на дружеството.

26. Електроенергийните предприятия представят данните за нормата на възвращаемост на капитала в съответствие с данните за капиталовата структура към последната година, за която има съставен годишен финансов отчет, като не се отчита текущия финансов резултат.

27. Дружеството изчислява нормата на възвръщаемост на капитала като норма преди данъчно облагане за регулаторния период съгласно чл. 15 от Наредбата, по следната формула:

$$NB = D_{СК} \cdot \left(\frac{NB_{СК}}{1 - \frac{ДС}{100}} \right) + D_{ПК} \cdot NB_{ПК}, \quad (5)$$

където:

NB - норма на възвръщаемост на капитала преди данъчно облагане за регулаторния период, %;

$D_{СК}$ - дял на собствения капитал в общия капитал;

$NB_{СК}$ - норма на възвръщаемост на собствения капитал след данъчно облагане, %;

$ДС$ - данъчна ставка на корпоративният данък върху печалбата, %;

$D_{ПК}$ - дял на привлечения капитал в общия капитал средно за регулаторния период;

$NB_{ПК}$ - норма на възвръщаемост на привлечения капитал, %.

28. При изготвяне на ценовите си предложения, електроенергийните предприятия използват примерна норма на възвръщаемост на собствения капитал, равна на утвърдена от ДКЕВР за предходния ценови период и действащата данъчна ставка на корпоративният данък върху печалбата.

29. Комисията определя нормата на възвръщаемост на собствения капитал при отчитане на специфичните условия на регулиране на електропроизводствените дружества.

30. Привлеченият капитал включва възмездни заеми и задължения по договори за финансов лизинг, със срок по-дълъг от една година, в съответствие с годишния финансов отчет за последната отчетна година.

31. Нормата на възвръщаемост на привлечения капитал се изчислява като средно претеглена величина от договорените годишни лихви на заемите и относителното тегло на съответния заем в общата сума на привлечения капитал.

32. Комисията определя пределна пазарна цена на привлечения капитал, на основата на статистически данни за пазарните ѝ величини и/или официално публикувана прогнозна информация.

Раздел V

Образуване на цените за мощност, енергия и пълната цена за производство на електрическа енергия .

30. Цените за разполагаемост и енергия се образуват въз основа на обобщаване на предоставената информация, приложена към заявлението за цени и при спазване на изискванията предвидени в Наредбата и тези Указания.

30.1. Цената за мощност (разполагаемост) включва признатите от Комисията условно-постоянни разходи и възвръщаемост и се определя на базата на утвърдената разполагаемост, по следната формула:

$$Ц_m = \frac{P_{уп} + B}{P_{пр.м}}, \text{ където:}$$

$P_{уп}$ – признати условно-постоянни разходи, хил.лв.

B - възвръщаемост, хил. лв.

$P_{пр.м}$ – разполагаемост на предоставената мощност, МВтч

30.2. Цена за енергия включва променливите разходи за производство на електроенергия спрямо прогнозните количества и се изчислява по следната формула:

$$Ц_e = \frac{P_{пр}}{E_n}, \text{ където:}$$

$P_{пр}$ – признати променливи разходи, в хил.лв.

E_n - нетна електрическа енергия, МВтч.

30.3. Пълна цена за производство отразява пълната стойност на необходимите годишни приходи за осъществяване на лицензионна дейност и се изчислява по следната формула:

$$Ц = \frac{P_{пр} + P_{уп} + B}{E_n}, \text{ където}$$

$P_{пр}$ – променливи разходи, хил.лв.

$P_{уп}$ – признати условно-постоянни разходи, хил.лв.

B - възвръщаемост, хил. лв.

E_n - нетна електрическа енергия, МВтч.

Раздел VI

Образуване на цената за производство на електрическа енергия от ВЕЦ над 10 МВт

31. Цената за производството на електрическа енергия от ВЕЦ над 10 МВт е еднокомпонентна и се изчислява по следната формула:

$$\text{Ц} = \frac{\text{P} + \text{B}}{\text{Ен}}, \text{ където:}$$

P – признати разходи за дейността, хил.лв.

B – възвръщаемост, хил.лв.

Ен – нетна електрическа енергия, МВтч.

32. Цените за производство от ВЕЦ над 10 МВт се определят въз основа на извършен анализ на годишното производство на електрическа енергия за период не по-кратък от 11 години.

33. Дружествата представят информацията във връзка с образуването на цените като приложение към заявлението за утвърждаване на цени в справки по утвърдени от комисията образци. Към заявлението се прилагат следните справки: справка № 1 - Технически показатели в производството, справка №2 – Разходи за производство на електроенергия, справка №3 – Определяне на регулаторната база на активите за производство на електроенергия, справка №4 – Капиталова структура и данъчни задължения и справка № 5 – Техничко-икономически показатели в производството на електроенергия.

Указанията са разработени на основание чл. 36, ал. 1 от Закона за енергетиката и на чл. 5, ал. 8 от Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия. Настоящите Указания са приети с протоколно Решение № 13 от 30.01.2012 г. по т. 18 на ДКЕВР и отменят Указания за образуване на цените при производство на електрическа енергия от атомна електроцентрала и от термични централи, приети с протоколно решение № 79 от 26.03.2007 г., т. 11 и Указания на ДКЕВР за образуване на цените на електрическата енергия, по които ВЕЦ с инсталирана мощност над 10 МВт продават електрическа енергия при регулиране чрез метода „норма на възвръщаемост на капитала”, приети с протоколно решение № 66 от 07.04.2008 г., т. 1.